

Kultur / **Bøger**

Vi er kun spytklatter i intetheden

Emil Cioran tænker dystert.

ANMELDELSE / 04.11.17

Ciorans lille sorte perle af en bog formidler hårdkogt nihilisme og pessimisme.

Philip Martinussen

Det er blevet sagt om den rumænske filosof Emil Mihai Cioran (1911-1995), at han var en arvtager til blandt andet Friedrich Nietzsche og Søren Kierkegaard. Sammenligningen er ikke helt ved siden af, for der er en god portion nihilisme og pessimisme at spore i Ciorans bøger. Én af de bøger, *Bitterhedens syllogismer*, er netop blevet udgivet på dansk af Forlaget Sidste Århundrede. Også i dén bog hersker der en kulsort stemning, lige som i de mere end tyve andre bøger, som Cioran skrev på både rumænsk og fransk. I de lidt over femhundrede aforismer, der udgør bogen, hører vi om livets tilfældighed, altings kaos og goderne ved en skeptisk livsindstilling. Aforismerne er oftest ikke længere end et par linjer, i enkelte tilfælde ikke mere end to til tre sider, og det giver Ciorans pointer en enorm tyngde. Det virker vigtigt, alt sammen. Men de stritter i mange forskellige retninger og er ikke altid klare.

Aforismerne i *Bitterhedens syllogismer* er både tågede og præcise; sjove og depressive; dybe og banale – alt på én gang. Men ikke uden en vis sproglig kreativitet, der ganske enkelt gør dem til en fornøjelse at læse. Uanset om man forstår aforismerne eller ej. Hør blot her: »Alt vand har druknedødens farve«. Andre steder er Cioran mere munter i det: »En plaget vesterlænding leder tankerne hen på en Dostojevskij-

karakter med en bankkonto«. Ikke alt giver umiddelbart mening: »Chopin forfremmede klaveret til en form for tuberkulose«. Men det gør ikke noget, det tvinger én til at tænke efter, og det er jo som bekendt kun godt.

Der er knald på sproget og tankerne, og man får lyst til at gå rundt og citere direkte fra bogen. Ikke ulig Nietzsches *Morgenrøde*, der også består af citerbare aforismer, og som Cioran unægtelig har ladet sig inspirere af, stilistisk såvel som filosofisk. Om *Morgenrøde* har Nietzsche fortalt, at man kan slå op et hvilket som helst sted i bogen og begynde at læse. Det samme gælder også for *Bitterhedens syllogismer*.

Det er måske ikke helt tilfældigt, at Cioran udtrykker sig i aforismer. Store filosofiske systemer, som man for eksempel ser dem hos Hegel eller Kant, er ikke noget for Cioran. Selvom de ikke er nævnt, mærker man i *Bitterhedens syllogismer* en irritation over begrebsknepperi og lange filosofiske smører og udredninger.

Cioran er mistroisk over for ”sandheden” med stort S. »Aforismen dyrker kun de, som har oplevet frygten *midt blandt* ordene«. Det er en skepsis over for sproget, som Cioran samtidig også erkender er det eneste, vi har at gøre godt med. Lige som livet. Menneskene er »ikke andet end spytklatter, livet slynger ud«, tilfældige, et uheld.

Bitterhedens syllogismer er sort, melankolsk og nærmest depressiv. Det gør den paradoksalt nok samtidig også opløftende, for man føler sig ikke længere så alene, efter at have læst Ciorans bog. Vi er alle sammen i den samme båd, og ud af intetheden kan der vokse et fællesskab, der kan tage denne intethed på sig.

Takket være Forlaget Sidste Århundrede, kan vi nu for første gang læse Cioran på dansk i Rasmus Stenfalcks oversættelse. Det er en kærkommen lejlighed til at blive mindet om, at Cioran fortjener sin plads blandt filosofihistoriens store pessimistiske tænkere.

Bitterhedens syllogismer er en god introduktion til det øvrige forfatterskab, og forlaget skal have ros for have valgt at oversætte netop dén bog. Én ting mangler der dog: et forord. Cioran, der indtager en lidt underlig position i filosofihistorien på grund af hans blanding af personlige essayistik, aforisme og filosofi, er ikke den filosof, der har fået mest *shine* og opmærksomhed – for at sige det mildt. En kort introduktion til en i forvejen måske lidt underbelyst filosof kunne have hjulpet.

FAKTA

*Bitterhedens
syllogismer*, Emil Mihai
Cioran, Forlaget Sidste
Århundrede

